

การนำเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา

วิทยานิพนธ์
ของ
วาสนา กันหาสุข

เสนอต่อสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

มกราคม 2547

ISBN 974-429-119-2

ลิขสิทธิ์เป็นของสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก ดร.ชิตชัย สนั่นเสียง ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา รุ่งราตรี ที่ได้ให้คำแนะนำ และคำปรึกษาด้วยดีตั้งแต่ต้นจนวิทยานิพนธ์สำเร็จลงได้ด้วยดี ขอขอบคุณ ดร.กীরติ ศรีวิเชียร และ นายสำเริง ศรีอำไพ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ดร.กীরติ ศรีวิเชียร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชา ทรวงแสง นายอินของ ราชวงษ์ นายสุบิน ภูมรินทร์และนายวิระ แก้วแหวน ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ เสนอแนะแก้ไขและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือ ในการวิจัย ประกอบด้วย นางสาวศศิธร วงษ์เมตตา นายสวัสดิ์ ศีบุกคำ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ อุทิศ นายอรรถกฤษณ์ พัฒนถาวร นายพิชัย ก้อนนาค นายพิสันต์ เหล็กงาม นายอคุฏ์ กักดีเตลียบ นายชอบ สุขสมชีพ นางจิราวรรณ กระแสคุปต์ นางสาวรวงทอง ดำรงสุกิจ นางกัลยา สุวรรณรอด นางสุนีย์ การสมพจน์ นางสาวอุษา วีระสัย นายวิระยุทธ ฤกษ์เกษม นายเสวก ชูวงษ์ นายสมศักดิ์ ชโลธร และนายเดชา พงษ์แดง

ขอขอบพระคุณดร.บูรพาภิส พลอยสุวรรณ ที่ได้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องความสอดคล้องของเนื้อหาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาทุกท่านที่กรุณาออกแบบสอบถาม

สุดท้าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ มารดา ญาติพี่น้องที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษา และขอขอบคุณคุณคุณเสรี กัณหาสูข ที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

วาสนา กัณหาสูข

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	7
ความสำคัญของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	7
ตัวแปรที่ศึกษา.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
ความหมายของแหล่งเรียนรู้.....	14
ประเภทของแหล่งเรียนรู้.....	17
หลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้.....	24
แนวคิดการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้.....	30
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กับแหล่งเรียนรู้.....	34
แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน.....	36
นโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา....	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
สรุปแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนประถมศึกษา.....	56
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ) การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหาร โรงเรียน.....	66
ตอนที่ 2 ผลการทดสอบความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภายในโรงเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา.....	69
ตอนที่ 3 ผลการทดสอบความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภายในโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา.....	79
ตอนที่ 4 การนำเสนอแนวทางที่เหมาะสมและเป็นไปได้ของแนวทาง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา.....	89
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	92
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	92
วิธีดำเนินการวิจัย.....	92
สรุปผลการวิจัย.....	94
การอภิปรายผล.....	97
ข้อเสนอแนะ.....	104
บรรณานุกรม.....	106
ภาคผนวก.....	113
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย และหนังสือเชิญเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย.....	114
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม และหนังสือเชิญเป็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภายในโรงเรียนประถมศึกษา.....	118
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บแบบสอบถามในการวิจัย.....	124

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก (ต่อ)	
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	127
ประวัติข้อผู้วิจัย.....	140
บทคัดย่อ.....	141

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1	สรุปและสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของนักวิชาการและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา..... 57
2	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้เชี่ยวชาญจำแนกตามสถานภาพ..... 67
3	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามสถานภาพ..... 68
4	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเหมาะสม ของแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา และค่า t ในการทดสอบคะแนนเฉลี่ยของความเหมาะสมตามความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ ตามเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} \geq 3.50$)..... 70
5	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเหมาะสม ของแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนประถมศึกษาและค่า t ในการทดสอบคะแนนเฉลี่ยของความเหมาะสมตามความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญตามเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} \geq 3.50$)..... 71
6	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเหมาะสม ของแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา และค่า t ในการทดสอบคะแนนเฉลี่ยของความเหมาะสมตามความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ ตามเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} \geq 3.50$)..... 73
7	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเหมาะสม ของแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา และค่า t ในการทดสอบคะแนนเฉลี่ยของความเหมาะสมตามความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ ตามเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} \geq 3.50$)..... 75
8	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเหมาะสม ของแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา และค่า t ในการทดสอบคะแนนเฉลี่ยของความเหมาะสมตามความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ ตามเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} \geq 3.50$)..... 77

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
9 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเป็นไปได้ ของแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนประถมศึกษา และค่า t ในการทดสอบคะแนนเฉลี่ยของความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ตามเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} \geq 3.50$)	80
10 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเป็นไปได้ ของแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนประถมศึกษา และค่า t ในการทดสอบคะแนนเฉลี่ยของความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ตามเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} \geq 3.50$)	81
11 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเป็นไปได้ ของแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนประถมศึกษา และค่า t ในการทดสอบคะแนนเฉลี่ยของความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ตามเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} \geq 3.50$).....	83
12 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเป็นไปได้ ของแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนประถมศึกษา และค่า t ในการทดสอบคะแนนเฉลี่ยของความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ตามเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} \geq 3.50$).....	85
13 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเป็นไปได้ ของแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนประถมศึกษา และค่า t ในการทดสอบคะแนนเฉลี่ยของความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ตามเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} \geq 3.50$).....	87

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ยุทธศาสตร์การพัฒนานุเคราะห์เพื่อส่งเสริมการจัดและ การใช้แหล่งเรียนรู้.....	37
2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ.....	38
3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม.....	39
4 ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน.....	40